

Utformning av inredda burar med fokus på alternativa gruppstorlekar, reden och ströbad.

Dnr.31-570/08

Helena Wall och Ragnar Tauson, Inst. för husdjurens utfodring och vård, SLU

Syfte

Projektets målsättning var att ta fram vetenskapligt underlag för vidareutveckling av inredda burar med djurens hälsa och välbefinnande samt bibehållen produktion och äggkvalitet som högsta prioriteter. Studierna fokuserade på alternativa gruppstorlekar, sektionering, redeshöjningsunderlag, olika utformningar av redeshöjnings- respektive ströbadsfaciliteter samt ev. skillnader mellan olika djurmaterial.

Bakgrund

Inredda burar representerar det yngsta alternativa inhysningssystemet för hållning av värphöns. Potentialen för fortsatt utveckling finns därför fortfarande. Idag inhyses c:a 40% av Sveriges värphöns i inredda burar och resten utgörs av golvhöns. Gruppstorlek i inredda burar har blivit ett aktuellt ämne i Sverige såväl som i andra länder och EU uppmanar till fortsatt forskning på den ideala gruppstorleken. I Sverige har vi i dagsläget en begränsning av gruppstorleken i inredda burar, vilket innebär att max 16 höns får inhysas i samma bur. De vanligaste gruppstorlekarna hos oss är 8 respektive 10 djur per inredd bur. De är också de som använts i SJV:s Ny-teknikprovningar på inredda burar och som överlag visat bl.a. normala till låga dödlighetstal.

Ett vanligt argument för en begränsad gruppstorlek är risken/potentialen för att rangordningen bland djuren har svårare att upprätthållas, vilket lättare skulle kunna leda till hackning och kannibalism i större grupper. I princip är detta samma problemställning som inte sällan kan uppträda i stora golvflockar. I Sverige, Norge och Finland är näbbtrimning förbjuden – vilken annars är mycket vanlig ute i och utanför Europa. Därmed är frågan särskilt känslig i dessa länder. Samtidigt leder en större bur till större total rörelseyta för djuren och en alternativ placering av rede, strö och sittpinnar.

Försöksupplägg

I totalt 3 försök studerades sammanlagt 5 gruppstorlekar (8, 10, 20, 40, 60 höns/grupp) i inredda burar av fabrikat Victorsson AB. I 40-höns burarna var hälften sektionerade, dvs uppdelade med en skiljevägg i två avdelningar som hönsen kunde passera mellan via två öppningar. Förutom gruppstorleken studerades ett alternativt redeshöjningsunderlag i form av ett plastrutnät. Tanken var att plastrutnätet skulle underlätta hygien och förbättra äggkvaliteten jmf med den traditionella s.k. Astro-turfmatte med tätare struktur. Djuren sattes in i värpstallet vid 16 veckor efter att ha fötts upp i burar. Fyra djurmaterial användes, 2 bruna (Lohmann brun och Hyline Brun) och 2 vita (Lohman vit och Hyline vit). Produktionstiden omfattade 20-72 veckors ålder. Ett konventionellt fasutfodringsprogram tillämpades. Djurens befjädring,

förekomst av hackskador, dödlighet, produktion, äggkvalitet, utnyttjande av inredningsfaciliteter och nivå av rädsla via beteendestudier (TI) registrerades.

Sammanfattning av resultat

- Dödligheten var normal och denna tillsammans med befjädring varierade mellan hybrider, gruppstorlek och försöksomgång. Djurmaterialet uppvisade oftast minst lika stor effekt som gruppstorleken.
- Bruna djur men ej vita visade tecken på högre nivå av rädsla med ökad gruppstorlek mätt som tonisk immobilitet (TI).
- Ströytorna utnyttjades mer av de bruna djuren än de vita och dessutom i högre grad då ströet låg i samma nivå som burgolvet i övrigt, dvs. i de större grupperna.
- En förväntad högre skelettstyrka som resultat av den större vistelseytan i de större burarna uteblev sannolikt på grund av mer effektiva muskelstärkande rörelser i höjdled hos djuren i de två mindre gruppstorlekarna. Framför allt placeringen av ströbadet och sittpinnarna bidrog troligen till att öka rörelseaktiviteten i höjdled för djuren i 8- och 10-höns burarna. Bruna djur uppvisade lägre skelettstyrka än vita.
- Bl.a. p.g.a. av redets placering och utformning i relation till ströbadet - vilket resulterade i klart lägre andel redeslagda ägg i de större grupperna – påverkades äggkvaliteten negativt i de större grupperna. I 8- och 10-hönsburarna utgjorde redesäggs andel 95% eller mer. Den bästa äggkvaliteten uppnåddes vid en placering av redet där redesbotten nådde ända fram till utrullningen i äggrännan.
- Plastrutnätet som redesunderlag visade samma höga redesacceptans hos djuren som den traditionella Astro-turfen och betydligt högre än om redesbotten bestod av ett naket burgolv av metall. Rengöringen underlättades avsevärt av plastrutmattan jmf med den tätare Astro-turfen.
- Insamlingen av djur vid avslutad produktion underlättades i de små grupperna jmf med i de större där djuren var svårare att nå.
- Sektioneringen av 40-hönsburen med eller utan bakvägg (med genomgångshål) till andra sidan fungerade väl sett till djurens utnyttjande och spridning över burens båda sidor. Inga skillnader märktes dock i befjädring, dödlighet, hackskador eller produktion. Den låga andelen hackade djur totalt i denna studie, antyder att genomgångshålen sannolikt inte varit nödvändiga. De kunde dock vara en ”säkerhetsåtgärd” om betydligt större grupper skulle tillämpas än de idag tillåtna.
- Av de prövade gruppstorlekarna var 20-hönsburen den som låg närmast det maximala antalet djur (16 st/grupp) som idag får hållas i Sverige. Någon exakt jämförelse med 16 djur per grupp fanns därmed inte. Därutöver förekom 8, 10, 40 och 60 djur. Studien kunde inte ge entydigt svar på vilken gruppstorlek av de ingående modellerna som var den ideala. Särskilt djurmaterialet men även utformningen/placeringen av inredningen

spelar sannolikt en minst lika stor roll för djurvälärden men också produktionen inklusive äggen kvaliteten.

Författarna framför sitt tack till f.d. Djurskyddsmyndigheten, Jordbruksverket, SLU samt Bröderna Victorsson AB vars ekonomiska stöd möjliggjort studierna.